

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מי את בת פרעה

לפרשת שמות

"ותרא את התיבה בתוך הסוף", כיון דחזו דקא בעו לאצולי למשה [כיוון שראה שהיא באה להציל את משה] אמרו לה: "גבירתנו מנהגו של עולם מלך בשר ודם גוזר גזירה אם כל העולם כולו אין מקיימין אותה, בניו ובני ביתו מקיימין אותה, ואת עוברת על גזירת אביך?!", בא גבריאל וחבטן בקרקע."

"ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור", אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: מלמד שירדה לרחוץ מגילולי אביה וכן הוא אומר 'אם רחץ ה' את צואת בנות ציון'

7. מדרש שמות רבה פרשה א סימן כו :

"תקרא שמו משה" – מכאן אתה למד שכרן של גומלי חסדים, אף על פי שהרבה שמות היו לו למשה לא נקבע לו שם בכל התורה אלא כמו שקראתו בתיה בת פרעה. ואף הקב"ה לא קראה בשם אחר

8. מדרש הגדול:

"ותקם בעוד לילה" – זה בתיה בת פרעה, שהייתה רואה ברוח הקודש שעתיד מושיען של ישראל שיתגדל על ידיה, והייתה משכמת ומערבת היא ונערותיה לטייל על היאור. וכיון שבא משה לידה, נתן לה הקב"ה מה שביקשה ושמחה הרבה. דכתיב: "ותפתח ותראה את הילד."

9. פסיקתא דרב כהנא (ויהי בחצי הלילה, ז, עמ' 129):

ר' אבון בשם ר' יהודה בן פזי אמר בתיה בת פרעה בכורה היתה, ובזכות מה היתה נצולת, בתפלתו של משה, דכתו' 'טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה' (משלי לא, יח), 'ליל' כתו', כד"א 'ליל שימורים הוא לה'" (שמות יב, מב).

10. שמות ב'ו:

ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו

1. שמות ב' ה-ו:

"ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור ונערתייה הלכת על יד היאור ותרא את התיבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה. ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה".

2. דברי הימים א' ד' יח:

ואשתו היהדיה ילדה את ירד אבי גדור ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד

3. מדרש שמות רבה:

אמר לה הקב"ה: משה לא היה בנך וקראתו בנך, אף אני, לא את בתי ואני קורא אותך בתי - בת-יה שנאמר 'ואלה בני בתיה בת-פרעה - בת-יה'

"מכאן אתה למד שכרן של גומלי חסדים, אף על פי שהרבה שמות היו לו למשה, לא נקבע לו שם בכל התורה אלא כמו שקראתו בתיה בת פרעה, ואף הקדוש ברוך הוא לא קראה בשם אחר".

4. רד"צ הופמן:

אך מובן הוא שמאוחר יותר ביקשו לדעת שמה של בת-פרעה זו, ואכן גם נמצאו סופרים שטרחו לספק סקרנות זו והמציאו לה שמות באורח שרירותי. לפי יוסף בן מתתיהו ולפי ספר היובלות היה שמה תרמותיס. אצל חכמינו ז"ל היא נקראת בתיה, ולכאורה מקורם הוא בדברי הימים (א' ד, יח).

5. ספר היובלים (פרק מ"ז שנת 2330 י. איזנברג):

(ז) וביום ההוא באה תרמות בת פרעה לרחוץ על היאור, ותשמע את קולך בוכה, ותאמר אל נערותיה להביא אותך. (ט) ותאמר אחותך אליה, האלך וקראתי לך אשה מן העבריות ותגדל ותניק לך את הילד הזה. (י) ותלך ותקרא את אמך את יוכבד, ותתן לה שכר לגדל אותך. (יא) ותגדל, ויביאו אותך אל בית פרעה ותהי לנער.

6. בבלי סוטה יב ע"ב:

"ונערותיה הולכות" – אמר רבי יוחנן אין הליכה זו אלא לשון מיתה, וכן הוא אומר 'הנה אנוכי הולך למות'.